

Temabrosjyre

Utarmet uran (DU) brukt i våpen og ammunisjon

WILPF Norge
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED & FRIHET

IKFF

Bakgrunn

DU er et biprodukt som blir igjen når natururan blir anriket slik at det kan brukes til atombrensel eller atomvåpen. I DU har den fissionable isotopen, U-235, blitt redusert fra 0,71 prosent til omtrent 0,2. DU finnes lagret i store mengder ved alle anrikingsanlegg.

Egenskaper

DU og natururan har samme kjemiske egenskaper men DU har bare 60 prosent av radioaktiviteten til natururan. Uran er et kjemisk giftig og radioaktivt tungmetall. I metallform er DU selvantennende (pyroforisk), som betyr at det antennes når det treffer harde mål som tanks og betong. Dette skaper en gass av mikro- og nanopartikler som kan spredes over et område hundrevis av meter fra målet og som både soldater og sivile får inn i kroppen gjennom innpusting, svelging og som støv i åpne sår.

Hvordan brukes DU?

DU er brukt av mange stater til armering av tanks og militære kjøretøy og til flere typer våpen. Det er kjent at seks stater produserer DU-våpen (UK, USA, Frankrike, Kina, Pakistan) og det antas at omkring 20 stater har dem på lager. Ammunisjon som inneholder DU blir fyrt fra tanks, stridsvogner, helikopter og fly.

Hvem har brukt DU?

Vi vet sikkert at minimum 400.000 kg DU ble brukt i Irak i 1991 og i 2003 av UK og USA. En ukjent mengde DU ble brukt i Bosnia, Serbia og Kosovo. Det blir ofte hevdet at USA har brukt DU i Afghanistan og Israel i Libanon, men dette er ikke påvist.

Lansering av ICBUW

ICBUW arbeider for å få til et forbud mot bruk av uran i alle konvensjonelle våpen og våpensystem og for hjelp til de statene som har vært utsatt for slike våpen. Hjelpen bør bestå av overvåking, helsestell, erstatning og miljøopprydding.

Helse- og miljøproblem i områder der DU har blitt brukt

Bruken av DU-våpen har blitt fulgt av rapporter om store økninger i krefttilfeller og fødselsskader i befolkningen i de forurensede områdene. Likevel har ingen store undersøkelser hittil blitt utført for å påvise denne sammenhengen. Grunnen er mangel på både ressurser og fagfolk i gjenoppbyggingsfasen etter krig, men også at de som har brukt DU-våpen nekter å oppgi hvor det er brukt.

Forskning

Tidligere fokuserte forskningen på effekten av DU på mennesker mest på den radiologiske risikoen for lungekreft og den kjemiske skaden på nyrene. Det siste tiåret har fagfelleverurdert forskning bekreftet at DU skader genene og forårsakar mange typer kreft.

Resolusjoner i FN

Generalforsamlingen i FN har fem ganger siden 2007 vedtatt resolusjoner om DU-våpen, siste gang den 2. desember 2014. Resultatet ble denne gang 150 for, 4 nei og 27 avholdene.

I resolusjonen blir alle medlemsstater i FN og relevante organisasjoner som IAEA og WHO bedt om å sende inn rapporter til Generalsekretæren om bruk av, og skader fra DU-våpen. Det blir også bedt om at de som har brukt DU-våpen opplyser om hvor det er brukt, og hvor mye. Ut fra alt en vet om skadevirkningene fra DU blir det bedt om å ta i bruk føre-var prinsippet. I årets resolusjon kom det et tillegg som ber alle stater som har mulighet for det, å hjelpe de statene som har stor problem med DU-forurensning.

Utarmet uran: Hva gjør IKFF?

IKFF har i mange år støttet arbeidet til ICBUW ved å delta på internasjonale møter, være observatører i FN, utgi rapporter og annet materiell, delta i debatter i media og arrangere møter og seminar nasjonalt.

Vi er glad for at Norsk utenriksdepartement har støttet ICBUW sitt arbeid siden 2008 og håper at dette vil fortsette.

Vi ønsker at Norge kan vedta et nasjonalt forbud mot uranvåpen slik Belgia og Costa Rica har gjort.

Mer informasjon finner du her: www.icbuw.org/publications

Interessert i andre tema? Denne og andre brosjyrer finner du i pdf format på www.ikff.no

Kontakt oss:

WILPF Norge, Women's
International League for Peace and
Freedom/Internasjonal kvinneliga
for fred og frihet, (IKFF).

Adresse:

Storgaten 11
0155 Oslo
Norge

Telefon: 93089644

Kontakt: ikff@ikff.no

org.nr.: 983 794 815

konto: 0531.50.27057

Nettsider:

Norge: www.ikff.no

Internasjonalt:

www.wilpf.org

Om oss:

WILPF Norge er en organisasjon som er politisk og religiøst uavhengig. Arbeidet i den norske seksjonen bygger på det programmet og de retningslinjer som blir vedtatt på organisasjonens kongresser hvert tredje år og av det internasjonale styret.

Vi fremmer strukturelle forandringer av samfunnet med sosiale, økonomiske og politiske rettigheter for alle. Vi arbeider for nedrustning, ikkevold og fredskultur og et bærekraftig samfunn i økologisk balanse.

Les mer på : **www.ikff.no**